

Alue- ja kuntavaalien ulkomainonta

Keskusvaalilautakunta 18.02.2025 § 6
538/00.00.00.00/2024

Valmistelija hallintojohtaja Ben Weizmann, kehittämispäällikkö Jussi Järvenpää,
hallintosihteeri Johanna Haaraoja

Kunnallinen vaalimainontakäytäntö on perustunut kuntien keskusjärjestöjen suositukseen ja sitä on noudatettu 1970-luvulta lähtien. Perusteena suositukselle on aikanaan ollut vaalimainonnan yhdenmukaistamisen tarve, kaupunki- ja maisemakuvalliset syyt sekä ympäristön siisteys. Kunnalliseen vaalimainontaan liittyvät laillisuuskysymykset koskevat yleensä yhdenvertaisuusperiaatteen noudattamista eli tasapuolisuutta mainospaikkojen jaossa.

Kunnilla ei ole lakisääteistä velvollisuutta vaalimainonnan järjestämiseen, mutta kaupungit ovat perinteisesti tarjonneet puolueille ja valitsijayhdistyksille mahdollisuuden ehdokasjulistoiden esillepanoon niille varatuissa telineissä.

Vaalimainospaikkojen ylläpito ja maksullisuus vaihtelevat kunnittain. Maksullisuuteen vaikuttaa kustannusten suuruus, aiemmin omakustuttu käytäntö ja sen sujuvuus, palvelun taso, mainoskehikkojen laatu, kuka huolehtii vaalimainoskehikkojen pystytyksestä ja purkamisesta jne.

Olennaista on, että

- kaikki ehdokkaita asettaneet ryhmät voivat varata saman määrän mainospaikkoja
- jos maksuja peritään, maksuilla katetaan määritellyt kunnalle aiheutuvat kustannukset ja
- maksut ovat samansuuruiset kaikille mainospaikkoja varanneille ryhmille.

Ulkomainospaikkoja valittaessa on otettava huomioon vaalilain säännökset, jotka edellyttävät, että vaalimainoksia ei sijoiteta ennakkoäänestys- tai äänestyspaikalle ja niiden läheisyyteen siten, että niiden voitaisiin katsoa vaikuttavan äänestäjien vaalivapauteen. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, etteivät vaalimainokset näy vaalihuoneistoon taikka sen sisäänkäyntiin.

Mainoksen sijoittamiselle tarvitaan maanomistajan/-haltijan suostumus. Kunta ei voi määrätä muiden kuin omistuksessaan ja hallinnassaan olevien alueiden vaalimainontapaikoista.

Vaalimainonta on siirtynyt ja siirtyy enenevässä määrin sähköisiin viestimiin. Vaalinäkyvyys on ehdokkaan kekseliäisyydestä ja käytettävissä olevista resursseista kiinni. Vaalimainontaa voidaan toteuttaa esimerkiksi sanoma-, ilmaisjakelu- ja aikakauslehdissä, puolueiden omissa julkaisuissa, radiossa, televisiossa sekä tietoverkoissa ja muissa viestintävälineissä, vaalilehtien, esitteiden ja

muun painetun materiaalin muodossa sekä vaalitulaisuuksia järjestämällä.

Kaupungissa on perinteisesti pystytetty 15 äänestyspaikan läheisyyteen puiset vaalimainostelineet, joiden ylläpidosta, kuljuksesta ja korjauskustannuksista on vastannut kaupunki. Vaalimainostelineitä on jouduttu säiden vuoksi korjaamaan ja nostamaan pystyyn vaalien aikana useampaan kertaan. Vaalien ulkomainonta ei ole ollut kaupungissa maksullista.

Osissa isommissa kaupungeissa vaalimainostelineiden pystytys, huolto ja purku on ulkoistettu.

Puheenjohtaja

Keskusvaalilautakunta esittää kaupunginhallitukselle että vaalimainostelineet sijaitsevat ennakoäänestyspaikoilla ja kaupunki tarjoaa vaalimainostelineet puolueiden ja muiden ehdokkaita asettaneiden käyttöön maksutta.

Päätös

Keskusvaalilautakunta hyväksyi päätösesityksen.